

Kui ma oleksin noor. Kui ma oleksin vana.

MINU PERE JA MUUD

LÕOMAD

Vanalinna Hariduskolleeegium 4A

PÄRTEL EHASALU

---

koos oma ema, isa, mammi, mamma ja tädi Liisaga

2013 Tallinn

Sisukord

Kuidas ma endale koera tahtsin	3
Jimmy, teise nimega Tuust	6
Sammi	8
Jokker ja allergia	9
Kilpkonn Jussi ja eksootilised loomad	10
Hobused	11
Linnud	12
Loomade matused	13
Tädi Liisa loomad	14
Emaloomad siis, kui ema oli laps	15
Isaloomad siis, kui isa oli laps	16
Vanaisa Vello loomad, siis kui ta oli laps	18
Mammi ehk vanaema Inese loomad siis, kui ta oli laps	19
Memme ehk vanavanaema Lydia loomad siis, kui ta oli laps	20
Mamma ehk vanaema Mai loomad siis, kui ta oli laps	22
Lõpetuseks	23

Kuidas ma endale koera tahtsin

Kui ma olin väike, siis ma hakkasin endale väga koera tahtma. Vanemad lubasid, et kui ma suuremaks saan, siis... Ma tahtsin teada, et millal see on. Lepiti kokku, et siis kui saan 8-aastaseks.

Seni oli mul papist Bimbo, millega ma harjutasin õues käimist. Vahest ma ei tahtnud Bimboga parki minna ja siis ma ütlesin, et nüüd oskab Bimbo käia kempus potil. 8-aastaselt ma ei saanud endale veel koera.

Minu kokkupuuted teiste perede loomadega said alguse juba varakult.

Mul olid Internetis lemmikloomad, keda tuli sööta, aga nad surid ikka ja jälle ära, kui ma olin kusagil ära ja mitu päeva jäi vahele arvutiskäimisega. Ma ehitasin legodest politseiautost ümber endale koera. Ma lapsendasin suvel kõõgi akna kohal kasvavad pääsukesed, ma olin nende onu. Pääsukesed said suureks ja hakkasid lendama.

Ja siis ma saingi endale oma koera.

Rüütel koos väikese hobusega
vanalinnapäevade rüütliturniiril

Jimmy, teise nimega Tuust

Ta on hiina harjaskoer, nimeks **Jimmy**, aga me kutsume teda kodus hoopis nimega **Tuust**.

Tuust on ravi- ja teraapiakoer.

Tal on õueskäimiseks riided.

Ta armastab meid väga.

Ta on väga rõõmus, kui ma koolist koju tulen.

Mõnikord me kohtume ka Tuusti sugulastega, eriti tema ema Gucci sünnipäevadel.

Me käime vahest külas minu koera Jimmy vanaema Fanny ja vanaisa Felixi juures.

Tuusti vanaisa Felix

Sammi

Kui ma olin väike, siis me elasime Nõmmel ühes majas koos vanema ja vanaisaga, kellel oli õuekoer Sammi. Sammi oli suur must karvane krants. Sammi oli rumal koer ja lükkas väikseid lapsi pikali. Maja taha Sammi ei saanud tulla,

aed oli ette ehitatud. Ükskord üks poiss Calvin tuli mulle külla, õpetas rumalaid sõnu ütlema ja Sammi pihta käbisid viskama.

*Lumememm,
mina ja Sammi*

Alguses oli Sammi väga väike ja teda tuli toita lutipudelist.

Sammil oli õues majake, mis tegelikult oli vanaisa tehtud laste mängumaja, tehtud mu isa vanemale vennale Tiidule, siis kui too oli 2-3-aastane. Vanaisa tõi Sammile turult konte.

JOKKER ja allergia

Jokker oli mul isa juures uus koer. Ta oli väga tore koer. Ta oli helepruun spanjel, aga me pidime ta tagasi andma, sest mu õel Martal on koera-allergia. Jimmy ei tekita allergiat, ta on raviomadustega koer.

Väike Marta on üldiselt rohkem igasugustele allergiatele vastuvõtlikum, nii käidi naabrite juures ja mujal külas, kus koeri oli, et tema taluvust kontrollida. Ei hakanud tal kunagi silmad või nina vesistama, nagu see loomaallergia puhul tavaline. Tehti ka allergiatesti. Nii julgetigi võtta spanjel Jokker, kes oli tollal 4-kuune. Kahjuks pooleteise nädala pärast tuli ta tagasi anda, sest Martal tekkis

nahale lööve ja teine allergiatest tuvastaski allergia – võib minna üle ja võib minna ka halvemaks, aga ei saa ju hakata katsetama. Õnneks jõudis Jokker vaid paaritunnise ootamise järel juba uude lastega perre Viimsis, nii et koera jaoks oli see hea variant.

Kilpkonn Jussi ja eksootilised loomad

Gorilla Barcelona loomaaias

Ükskord vanaisa Viljo niitis vikatiga kasvuhoone tagant aiast kõrget heina ja vigastas ootamatult kilpkonna jalga. Ei teagi, kuidas meie Nõmme õuele

kilpkonn oli sattunud. Aga isa viis ta loomaaeda arsti juurde. Siis me ravisime kilpkonna terveks. Ma panin talle nimeks **Jussi**. Mulle meeldis mõõgavõitlust pidada ja kuigi Jussil oli kilp, siis ema ei lubanud Jussiga võidelda. Kuigi Jussi oli väga hea ronija ja jooksja nagu üks korralik Ninja-kilpkonn peabki olema. Suvel veetis Jussi aega liivakastis minu autode ja muude mänguasjade vahel.

Hiljem ma hakkasin koguma väikeseid kilpkonnakujukesi.

Ma olen käinud loomaaedades nt Saksamaal, Hispaanias, Prantsusmaal, Rootsis, Soomes ja Tuneesias. Londonis nägin loodusloomuuseumis dinosaurusi.

Mulle meeldiks lemmikloomana ka marmosettahv või tuukan.

Jänesed Tuneesia loomaaias

HOBUSED

Hakkasin käima Tondi maneežis ratsutamas, kui ma olin 2-aastane. Alguses oli mul poni **Kädi**, aga peagi hakkasin ratsutama valge hobusega **Allur**, keda kutsutakse ka Antsuks. Allur on esinenud ka televisioonis.

Suvel ma ratsutan Lääne-maal Ridala tallis. Hobune, kellega ma käisin oma esimestel võistlustel, on rahulik valge, siniste silmadega ja ta nimi on **Prunts**.

LINNUD

Luiged

Suvel me elame mere ääres. Meie Haapsalu-kodus on palju linde. Saarekesel elavad luiged. Räästa alla teevad pesa suitsupääsukesed. Linavästrikulapsed on väga sõnakuulelikud ja ei lähe ilma ema loata sellest kohast ära, kuhu nad on

jäetud. Rästad on tagurpidirohijad - söövad peenralt ära kõigi vajalike taimede võrsed, jätavad alles umbrohu.

Varesed varastavad maasikaid ja väiksemad linnud kirsse.

Väiksena ma kartsin roohanesid, et nad võivad mu kaasa võtta nagu Nils Holgerssoni. Olin väga pai, kui hanesid näha oli.

TÄDI LIISA LOOMAD

Minu tädi Liisa juures olid taksikoer Ruudi ja kass Päntu. Nad saatsid mulle kirju.

Ruudi ja Päntu

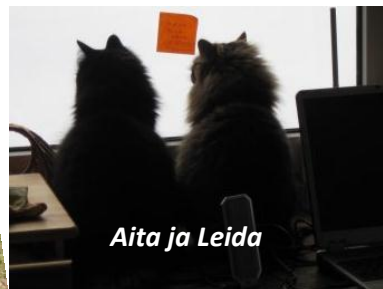
TERE PÄRTEL!
SELLEL PILDIL
MAGAVAD SÕBRAD
PÄNTU JA RUUDI.
SIND TERVITAB TÄDI,
KES ELAB MAAL.

SELLEL PILDIL
MÖTLEVAD PÄNTU JA
RUUDI, ET MILLAL
PÄRTEL NEILE JÄLLE
KÜLLA TULEB?
OLE IKKA TUBLI POISS!
TÄDI LIISA

Praegu on tädi kasside nimed Aita ja Leida. Ükskord pidime emaga lahkudes kassid tuppa viima ja ema palus: "Aita, palun, Aita läks aita!" Leida on rebasega võideldes oma sabast ilma jäänud.

Ruudi

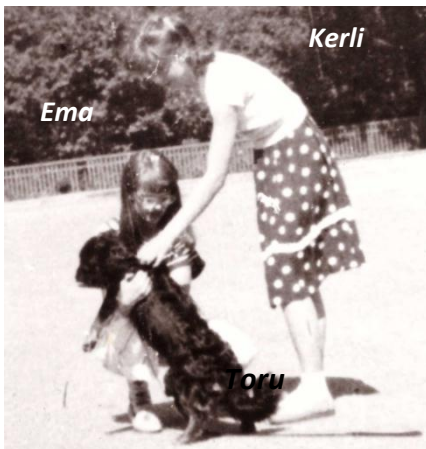
Aita ja Leida

EMA loomad siis, kui ema oli laps

Emal ja tädi Liisal oli koer **Toru**. See oli must karvane taksikoer.

Siis oli neil korraks must kassipoeg **Kati** ja hiljem hallitriibuline kass **Theofiidur**. Katiga sai mängida, aga Theofiidur kriimustas. Kati oli talvel kodust ära eksinud ja näugus vales trepikojas, aga pärast leiti

tema õige pere üles. Theofiiduri sai ema oma tuttavatelt lastelt, kes läksid kassipoegi turuväravasse ära andma. See Theofiidur oli üks paras pätt. Teda tuli õhtuti trepil hõikamas käia.

Veel oli neil akvaarium kaladega ning hamster **Punta**.

ISA loomad siis, kui isa oli laps

Koer, kes suri koos peremehega

Isale rääkis vana-aja loomajutte vanatädi Hilda. Vanatädi (tädi Liisa) mees viidi haiglasse ja koer, kes polnud kunagi ära jooksnud, pani nüüd plehku. Tundis peremehe surma ette, jooksis haigla juurde. Sealt saadi kätte, toodi kätte ja pandi ketti. Ei

Üks vana-aja talukoer

võtnud enam toitu ega jooki, peremees suri ära ja koer pandi magama, sest enam kellelki teiselt midagi vastu ei võtnud.

Kuri koer

Sammi ja mina

Teine koer oli algusest peale kurja iseloomuga, oligi ainult õues ketikoeraks. Hammustas ükskord tädi Liisat käest ja vanaisa Viljo viis ta oma töökohta Tallinna Aiandussovhoosi, kus ta pandi ketti kasvuhooneid valvama. Oli nii kuri, et keegi ei julgenud lähedale minna, söödeti-joodeti nii, et lükati kauss

kepiga talle ette. Direktor vihastas, et mis mõttes kardetakse koera! Võttis kausi koerale viia ja jäi püksitagumiku võrra vaesemaks. Tal oli relvakandmise õigus, nii laskiski ta koera lõpuks maha.

Hamster Paksu

Isal endal oli kunagi hamster **Paksu**, ta oli siis umbes 10-aastane. Muidu elas suures karbis, aga öösiti lasti ta elutuppa lahti, seal polnud tal kusagile põgeneda. Ühel ööl oli ta aga kuidagi uksest välja saanud ja teisi äratas vanatädi Hilda karjumine. Jooksid siis kõik tema tuppa ja tädi näitas poolpimedas toas voodi poole, et talle kukkus rott kaela. Pandi tuli põlema ja tädi padjalt vaatas vastu Paksu, silmi vabandavalt ühelt teiselt suunates. Ta oli oma rännakul tädi tuppa jõudnud, roninud mööda kardinat üles ja siis poolel teel sai vist jaks otsa – nii ta

tädi padjale pudeneski. Kui tädi taipas, et see oli kõigest meie hamster, siis rahunes, aga sealt edasi hoiti loomal rohkem silma peal, muidu saab vanainimene veel ehmatusest infarkti. Hamster elas rahumeeli veel aastakese, siis midagi juhtus – alguses kangestusid tagajalad, seejärel suri enne, kui jõudsime loomaarstile. Isa arvab, et hamster sai kusagilt närvides elektrilöögi, aga tagantjärele ei tea.

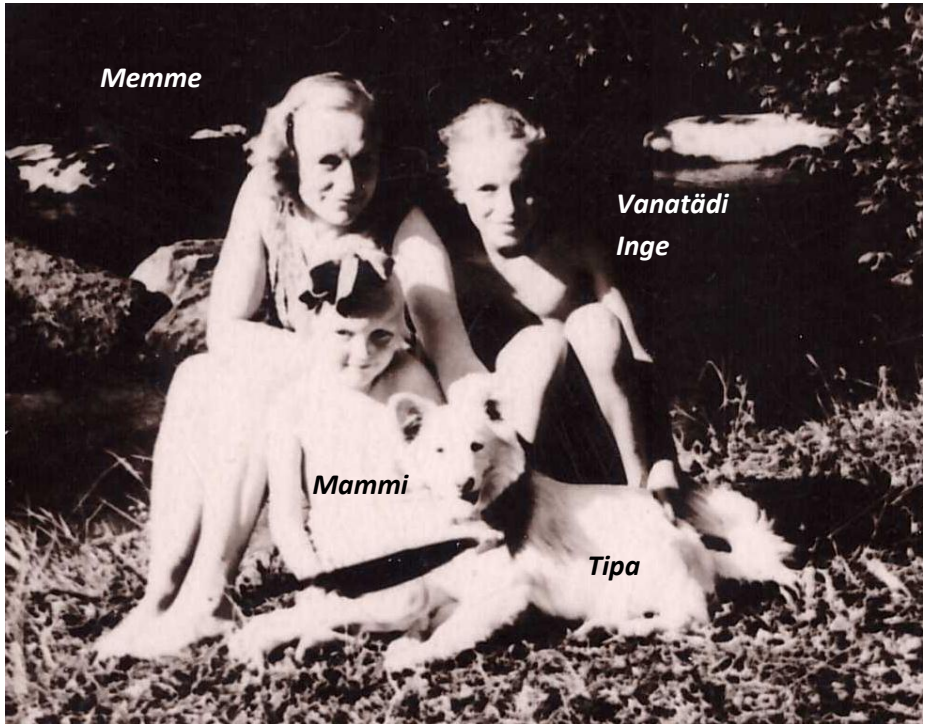
VANAISA VELLO loomad siis, kui ta oli laps

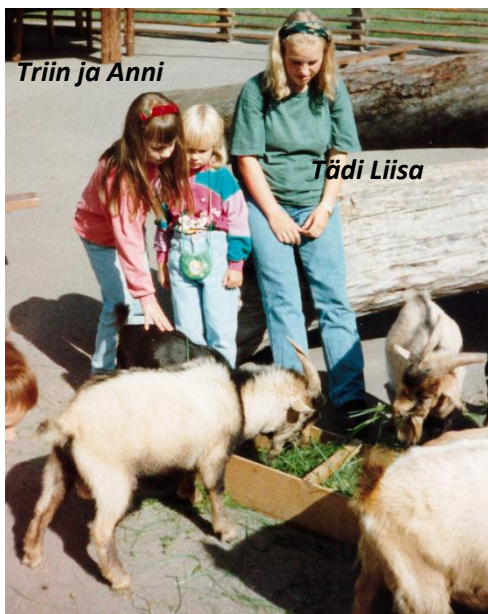
Vanaisa Vello kaisutab siin oma naabripoisi Harrise koera, Harris on ka pildil. See koer oli neile väga armas mänguseltsiline. All pildil on koer oma peremehe süles.

MAMMI ehk vanaema Inese loomad siis, kui ta oli laps

Mammi elas lapsena Viljandis ja neil oli koer [Tipa](#). See oli spits ja anti paari aasta pärast ära maale. Kasse oli kaks ja neil olid naljakad nimed. Must kass oli [Kit Kurnäh](#) (Heino Väli lasteraamatu „Kit Kurnäh, kaardiväelane“ järgi). Hall kass oli [Kekupeps-nurr](#). Temal oli kombeks sügada ennast vastu sääri, nurru lüüa ja peput tõsta.

Veel oli neil suvel kits **Pisi-mää**, kes elas mitu kuud kõõgis laua all. Muidu oli see kits nõõris mäe küljel, aga ta tõmbas ennast lahti ja pani tihti plehku. Siis meeldis talle minna mitte järve äärde, vaid hoopis linna peale rändama. Kõik naabrilapsed traavisid koos kadunud kitse otsima ja ükskord leidsid ta näiteks jäätiseputka juurest.

Sellel pildil on kitsedega minu tädi Liisa ning mu onutütred Triin ja Anni Tallinna Loomaaias.

MEMME ehk vanavanaema Lydia loomad siis, kui ta oli laps

Memmel oli olnud talus koer **Bobi**, ta rääkis sellest palju.

Sellest koerast pilti

ei ole, aga on pilt ühest taluhobusest.

Memme koos õdede ja vennaga (seisavad Veera ja Aleksander, istuvad memme Lydia, Maria (Mann) ja Marta.

Ja pilt memmest koos tema õe Veeraga, kus memme istub piltniku juures hobusel.

MAMMA ehk vanaema Mai loomad siis, kui ta oli laps

Mamma lapsepõlvkodus Paides peeti hoopis lehma ja siga.

Siin on

pildid hoopis Tali kandi sugulaste lehmadest ja sellest, kuidas me mu sõbra Tinduriga vaatame Ridala talli sigu. Kõigi sigade nimeks oli **Osman**.

Pilt koer Tuustist, kes magab mängulehma kaisus. Diivanipadja lilled on tikkinud vana-vanaema Lydia õde Veera.

Lõpetuseks

Minu koer on minu hea sõber. Koos me ei karda isegi üksinda kodusolemist. Minu koerale meeldib üle kõige mulle kooli vastu tulla, talle meeldib väga süüa ja magada, eriti mu ema voodis.

Koduloomad on kasulikud kaaslased või lihtsalt seltsiks. Nad on tähtsad lastele, sest lapsed õpivad loomadega ringi käima. Õpivad, et loom on ka pereliige, keda ei tohi sabast tirida. Õpivad kohusetunnet ja hoolitsemist.

Vana-aja koduloomad pidid palju rohkem tööd tegema, nüüd on olemas põllutöömasinad ja autod jms.

Perekonnas edasi räägitud loomalood saavad kindlasti jutustajalt värvi ja fantaasiat juurde, kõike enam ei mäletata ja edasi räägitakse seda veidi teistmoodi ning lõpuks tulevad lood, mis tegelikkusega ei pruugi enam väga haakuda.

Need on tore osa perekonnapärandist.